

S. Sayısı : 173

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza hazinenin kefaletine dair kanun lâyihası ve Maliye, Bütçe ve Dahiliye encümenleri mazbataları (1/557)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/256

28 - I - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza Hazinenin kefaleti hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 21-I-1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe lâyihası

İzmir vilâyeti hususî idaresinin 1940 malî yılı bütçesinin 1561 sayılı kanunla merkezde müteşkil bütçe komisyonunda esnayı tetkikinde; senesi içinde yapılacak fazlai tahsilâttan ödenmek üzere bütçe emaneti hesabına alınan 712 000 liradan maada bütçenin 306 000 lira bir açıklıkla tanzim edildiği görülmüş ve yapılan incelemede bu açıklığın vilâyetin gayri iradî şekilde zamanla genişleyen teşkilât ile artan hizmetlerinden ileri geldiği anlaşılmıştır.

Bu vaziyet karşısında vilâyet 1940 bütçesinin tanziminde 2871 sayılı kanun mucibince her sene Hazineye tediye mecbur bulunduğu 211 157 lira vergi farkı ile 3530 sayılı kanuna göre ayrılması lâzım gelen 36 231 lira beden terbiyesi hissesini ve muallimlerin mesken bedeli tutarı olan 61 140 lirayı tediye edebilmek için bütçesinin varidat kısmına istikraz hasılatı olarak 300 000 lira varidat koymuştur.

Halen mevcut mektep ve hastanelerle yol inşaat ve tamiratı gibi vilâyetin ana işlerini teşkil eden hizmetlerinden yapılacak tasarrufla elde edilecek neticeye müraccah görülen bu çare yerinde bir tedbir olarak mütalea edildiğinden 300 000 liralık açıklığın Maliye vekâletinin kefaletile akdolunacak istikrazla karşılanması için işbu kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/557

Karar No. 20

19 - III - 1941

Yüksek Reisliğe

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza Hazinenin kefil olması hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanıp İcra Vekilleri Heyetinin 21 - I - 1941 tarihindeki toplantısında Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılan kanun lâyihası Encümenimize havale edilmiş olmakla Dahiliye vekili ve Maliye vekilliği Bütçe umum müdürü hazır buldukları hade mütalea ve müzakere olundu.

Bahsedilen vilâyet hususî idaresinin 1940 malî yılı bütçesinin merkezde müteşekkil bütçe komisyonunda tetkiki esnasında anlaşılmış olduğu veçhile bu bütçe senesi içinde fazla tahsilâtta ödenmek üzere emanet hesabına alınan 712 bin liradan maada 306 bin lirayı bulan açıkla tanzim edilmiş ve bu açığın da 300 bin liralık bir istikrazla kapatılması zarurî görülmüştür.

Bütçe komisyonunun tetkiklerinden şu cihet te tezahür etmiştir ki bütçe açığının başlıca sebebi vilâyetin idaresi haricinde olarak «zamanla genişleyen teşkilâtla artan hizmetleri» olup bu meyanda 2871 numaralı kanun mucibince her sene Hazineye ödemeğe mecbur bulunduğu 211 157 lira vergi farkı ile 3530 numaralı kanuna göre ayrılması lâzım gelen 36 231 lira beden terbiyesi hissesini ve öğretmenlerin 61 140 lira mesken bedeli tutarını zikretmek kabildir.

Bu vaziyet karşısında, muhtelif ihtiyaclar

ilcasile hususî idarelere zaman zaman tahmil edilmiş olan hizmetlerin ifasından kaçınılmıyacağı tabii olmakla beraber külfetlerle imkânlar arasında intibak teminine çalışarak malî muvazenevi halelden masun bulundurmamak ta zarurî olduğu mütalea edilmiş ve bu prensip göz önünde tutularak hususî idareler hakkında ittihazı mutasavver tedbirlere dair Dahiliye vekilliğince bir kanun lâyihasının Yüksek Meclise arz edilmek üzere bulunduğu da verilen izahlardan anlaşılmıştır.

Aneak, o zamana intizaren açık bir bütçe ile iş görülemeyeceğine mebni İzmir vilâyetinin akdetmek istediği 300 bin liralık istikraza, her sene bütçesine tahsisat konmak şartile, Maliye vekilliğinin kefalet etmesi Encümenimizce muvafık görülmüştür.

Havalesi veçhile Bütçe encümenine tevdi ricasisile Yüksek Meclise arz olunur.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Malatya	Kastamonu
A. Bayındır	N. Baydar	H. Dicle
Bursa	İzmir	Kırklareli
Dr. G. Kahraman	K. Dursun	H. Kuleli
Kırşehir	Malatya	Manisa
M. Seyfeli	M. N. Zabcı	F. Kurdoğlu
Rize	Tokad	Zonguldak
K. Kamal	C. Kovak	Y. Z. Özenci

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 80

Esas No. 1/557

11 - IV - 1941

Yüksek Reisliğe

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza Hazinenin kefaleti hakkında Dahiliye vekilliğince hazırlanıp Başvekâletin 28 - I - 1941

tarih ve 6/256 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maliye encümeni mazbatasile birlikte Encümenimize tevdi buyurulmak-

la Dahiliye vekâleti namına Mahallî idareler, Maliye vekâleti namına Nakit işleri umum müdürleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

Hükûmetin mucip sebeplerinin ve Maliye encümeni mazbatasının tetkikinden de anlaşılacağı üzere İzmir vilâyetinin 1940 malî yılı hususî idare bütçesinde mevcut 300 bin lira açığı kapatılması için mezkûr vilâyetin aktececeği istikrazla Maliye vekâletinin kefalet etmesini temin maksadile işbu lâyiha tanzim edilmiştir.

Muhtelif kanunlarla vilâyet hususî idarelerine karşılıksız olarak yükletilen masraf ve hizmetler, bu idarelerin malî vaziyetini güçleştirmiş, arazi ve bina vergilerinin devri de, bu vergilerin tahakkuk ve tahsil işleri hususî muhasebelerce derhal tanzim edilemediğinden, bu güçlüğü arttırmıştır. Böylece hususî idare bütçeleri bazı hizmetlerin geri bırakılması suretile tevizin edilebilmektedir. İzmir vilâyeti yollarının askerî ve iktisadî ehemmiyeti yol işlerinde böyle bir tasarrufu mümkün kılmadığı gibi icabında civar vilâyetler halkı için faydalı olan sıhhi hizmetleri de darlaştırmak kabul olamamıştır. Binaenaleyh vilâyetin hususî vaziyeti, 1940 bütçesinin 300 bin lira açıkları tanzimini ve bunun bir istikrazla kapatılmasını zarurî kılmıştır.

Masrafları gelirlerine göre tayin olunmak ve programlaştırılan, sarfı nazar edilmesi mümkün olmayan maarif ve nafia gibi amme hizmetleri için muayyen tahsisatlar temin edilmek icap eden bu bütçelerde açığı istikrazla kapatılması gelecek bütçeler üzerinde daha mühim sarsıntılar yapacağından böyle bir istikraz akdi yerine 1940 malî yılı zarfında tahsilâtta hâsıl olduğu beyan edilen inkişafa istinaden varidat muhemenatını yükseltmek suretile bütçenin tevizinine gidilmesinin daha doğru olacağı mütalea kılınmış ise de varidat fazlasının da, emanet hesabına alınmış olan 712 bin liralık borcun ödenmesine tahsis edildiği anlaşılmış ve bir defaya munhasır olacak olan bu istikrazın yapılması zaruretine kanaat hâsıl olmuştur. Ancak aslen hususî idareler hizmet ve mecburiyetleri haricindeki işler için muhtelif kanunlarla tahmil edilen ve hususî idareler varidatının istiap edemediği ta-

hakkuk eden külfetlerin kaldırılarak bu idarelerin malî vaziyetlerinin ıslahı zımında Dahiliye vekâletince yapıldığı ifade olunan teşebbüsün bir an evvel intacının muvafık olacağı ve bu suretle gelecek yıllarda vilâyetin muhtelif masraf tertiplerinde yapılabilecek tasarruflarla elde edilecek varidat fazlalarının bu istikraz karşılığına tahsisi mümkün bulunduğu, Maliye ve Dahiliye vekâletlerinin müştereken yaptıkları tetkikat neticesinde hususî idarenin her yıl bütçesine taksit ve faizlere ait tahsisatın konması ile istikrazın tediyesi kabul görüldüğü vekâletler mümessillerinin izahlarından anlaşılmış, Encümenimizce de lâyiha esas itibarile kabul edilmiştir.

Birinci maddenin müzakeresi sırasında Hazine kefaletine mukabil teminat aranması icap edeceği düşünülmüş ve bu hususta ancak istikraz faiz ve taksitlerinin her sene İzmir hususî idare bütçesine konmasının kanunen teyidinden başka türlü teminat e'de edilmesine imkân görülmemiş ve Hükûmetin Maliye vekâletine kefalet mecburiyeti tahmil eder mahiyetteki teklifi kefalete mezu niyeti tazammun eden bir salâhiyet şeklinde ifade edilerek madde yeniden tanzim olunmuştur.

Bu suretle yeniden tanzim edilen kanun lâyihası havalesi veçhile Dahiliye encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	Bu M. M.
Çorum	Kastamonu	İsparta
<i>İ. Eker</i>	<i>T. Coşkan</i>	<i>Kemal Turan</i>
Kâtip		
İstanbul	Bolu	Bursa
<i>F. Öymen</i>	<i>C. Said Siren</i>	<i>Fazlı Güleç</i>
Bursa	Bursa	Diyarbakır
<i>Dr. Sadi Konuk</i>	<i>A. Nevzat Ayas</i>	<i>Rüştü Bekit</i>
Elâzığ	Giresun	Gümüşane
<i>Fethi Altay</i>	<i>M. Akkaya</i>	<i>Durak Sakarya</i>
İsparta	İsparta	Kayseri
<i>Mükerrem Karaağaç</i>	<i>R. Ünlü</i>	<i>F. Baysal</i>
Kırklareli	Mardin	Muş
<i>B. Denker</i>	<i>R. Erten</i>	<i>Ş. Ataman</i>
Samsun	Seyhan	Trabzon
<i>M. Ali Yörüker</i>	<i>S. Çam</i>	<i>Sırrı Day</i>
Tunceli		
<i>M. Yenel</i>		

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/557

Karar No. 26

5 - V - 1941

Yüksek Reisliğe

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza Hazinesinin kefaleti hakkında Dahiliye vekilliğine hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğine dair 28 - I - 1941 tarih ve 6/256 numaralı Başvekâlet tezkeresi Maliye ve Bütçe encümenleri mazbatalarile birlikte encümenimize havale kılındığından Dahiliye vekilinin huzurile okundu.

Kanun lâyihasına merbut mucip sebepler lâyihasına nazaran; İzmir vilâyetinin 1940 bütçesinde emanet hesabına alınmış 712 000 liradan maada 306 000 lira açık vardır. Bu açığın vukuuna sebep, vilâyetin gayri iradî şekilde zamanla genişleyen teşkilâtile artan hizmetlerdir. Bu açığı, Maliye vekâletinin kefaletile aktedilecek 300 000 liralık bir istikrazla karşılamak zaruridir. İstikraz edilecek olan bu paranın 211 157 lirası 2871 numaralı kanun mucibince Hazineye verilmesi lâzimgelen ve vergi farkı ve 36 231 lirası 3530 numaralı kanun mucibince tekiye edilmesi lâzimgelen beden terbiyesi hissesi ve 61 140 lirası da vilâyet muallimlerinin mesken bedeli karşılığıdır.

Maliye encümeni mazbatasına nazaran; Hususî idarelere zaman zaman muhtelif ihtiyaçlar ile verilmiş olan hizmetlerin ifası ne derece tabii ise, hususî idare bütçelerinde malî muvazenesinin muhafazası da aynı derecede muktazi olduğu ve bu hususta ittihazi düşünülen umumî tedbirlere dair Yüksek Meclise arz edilmek üzere Dahiliye vekâletince bir kanun lâyihası hazırlandığı verilen izahlardan anlaşılmakta ise de o zamana kadar açık bütçe ile vilâyet işleri görülemeyeceğinden bir istikraz akdi zarurî bulunduğu tesbit edilmiş ve bu istikraza Maliye vekâletinin, her sene bütçesine tahsisat konmak şartile kefalet etmesi muvafık görülmüştür.

Bütçe encümeni mazbatasında : Karşılık varidat temin edilmeksizin muhtelif kanunlarla vilâyet hususî idarelerine tevdi edilen hizmetlerin mutevakkıf masraflar ve hususî idarelere dev-

redilen arazi ve bina vergilerinin tahakkuk ve tahsil işlerinin derhal tanzim edilememiş olması gibi sebepler, vilâyet bütçelerinin malî istitaatleri üzerinde tesirler bırakarak bütçe muvazenesini güçleştirdiği ve bazı vilâyetler, bütçe muvazenesizliğini hususî idare hizmetlerinden bazılarını geri bırakmak suretile karşılayabilmekte iseler de; İzmir vilâyeti yollarının askerî ve iktisadî ehemmiyeti ve vilâyet halkının sıhhi vaziyeti bu hizmetlerin darlaştırılmasına müsait olmadığı tebarüz ettirildikten sonra; masrafı aynı derecede yüksek kaldığı halde varidatı tezyit edilmeyen bir bütçe açığının istikrazla kapatılması, gelecek seneler bütçesinde daha geniş bir açığa meydan vereceği için İzmir vilâyetince bir istikraz akdedilmek yerine; vilâyetin 1940 tahsilâtında elde ettiği beyan edilen varidat fazlalığının bütçe muhammenatına zammedilmesi suretile muvazenesinin temini daha muvafık ise de; bu fazlalığın bütçe emanet hesabına alınmış olan 712 000 liralık borcun ödenmesine tahsis edilmiş bulunmasına göre bunun da mümkün olmadığı ve binaenaleyh teklif edilen istikraz akdinin yapılmasında zaruret bulunduğu kanaat edildiği ve şu kadar ki, hususî idareler varidatının istiap edemediği tahakkuk eden külfetlerin kaldırılarak malî vaziyetlerinin ıslahı için Dahiliye vekâletince ittihaza teşebbüs edildiği ifade edilen tedbirlerin süratle intacı muktazi bulunduğu ve İzmir Hususî idare bütçesine her sene taksit ve faizlere ait tahsisat konmak şartile kanun lâyihasının esas itibarile kabul edildiği ve lâyihanın, Maliye vekâletine bu şart dahilinde kefalet mezuniyeti verildiğini ifade edecek şekilde tashih olduğu tesbit edilmiştir.

Encümenimizce yapılan müzakere sırasında verilen izahata göre : İzmir hususî idare bütçesi, son üç sene zarfında iki büyük milyon liraya karip olarak tanzim edilmiştir. Vilâyetin bu günkü bütçe açığı, bir milyon on sekiz bin liraya balığ olup yekdiğerini takip eden uzun seneler zarfında teraküm etmiş bir borçtur.

Bu borcun 712 000 lirası, muhtelif müesseselere ve şahıslara ait olup devamlı masraflar mahiyetinde olmadığına göre her sene bütçesinde tahakkukuna çalışılacak fazla tahsilât ile bu borç karşılanabilecektir. Geri kalan 300 000 lira borcu, ne tecil ve ne de vilâyet hususî idare hizmetleri azaltılmak suretile tasarruf elde etmek imkânı olmadığından teklif edilen istikraz akdini terviç etmek zaruridir. Şu kadar ki, Dahiliye vekâleti, hususî idare bütçelerinin varidatını tezyit etmek ve tahsilâtta görülen ihmalleri önlemek için ittihazına teşebbüs edildiği encümenlerde ifade olunan tedbirleri her halde tahakkuk ettirmek ve gelecek sene bütçelerinde açık vukuuna meydan vermemek lâzımdır.

İşbu mütalealara binaen lâyihanın, Bütçe encümenince yapılan tadil şekliyle kabulüne karar verilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kıldı.

Da. En. Rs.	Reis V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
<i>C. Uygadin</i>	<i>Atıf Tüzün</i>	<i>Edib Ergin</i>
Kâtip		
Yozgad	Ankara	Antalya
<i>S. Korkmaz</i>	<i>Ekrem Ergun</i>	<i>T. Sökmen</i>
Bursa	Çankırı	Çorum
<i>F. Güvendiren</i>	<i>A. Doğan</i>	<i>İ. K. Alpsar</i>
Erzurum	Erzurum	Gazianteb
<i>Z. Soydemir</i>	<i>N. Elgün</i>	<i>Dr. A. Melek</i>
Kars	Kütahya	Malatya
<i>E. Özoğuz</i>	<i>S. Ertem</i>	<i>E. Barkan</i>
Maraş		Sivas
<i>Z. Kayran</i>		<i>Mitat Ş. Bleda</i>
Trabzon		Zonguldak
<i>Salise Abanozoğlu</i>		<i>İ. E. Bozkurt</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza Hazinesinin kefaletine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İzmir vilâyeti hususî idaresince millî bankalardan yapılacak 300 000 liralık istikraza Hazinece kefalet olunur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

21 - I - 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydan</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayık Özlal</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>C. K. İncedayı</i>	<i>M. Ökmen</i>	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

İzmir vilâyeti hususî idaresince yapılacak istikraza Hazinesinin kefaletine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — İzmir vilâyeti hususî idaresince millî bankalardan yapılacak 300 000 liralık istikraza Maliye vekâleti kefalet etmeğe mezdur.

Bu istikrazın muayyen taksitleri faizlerle birlikte her sene İzmir hususî idare bütçesine konulacak tahsisatla ödenir.

MADDE 2 — Hükümetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Hükümetin üçüncü maddesi aynen.